

19. august 2007

En film er en personlig visjon, et blikk på verden, og en av vår tids viktigste kulturuttrykk. Selv om all filmproduksjon er preget av samarbeid mellom faggrupper, har regissøren det kunstneriske ansvaret for filmen og er derfor dets opphavsperson. Som Frank Capra sa det: "Husk, regissøren er fyren som lager filmen!"

Prolog

Den universelle menneskerettighetserklæringen slår fast at alle har rett til beskyttelse av ideelle og materielle interesser som følger fra kunstnerisk arbeid hvor hun eller han er opphavsperson. Videre slår UNESCO fast at kulturelt mangfold er en av drivkreftene i menneskelig utvikling siden det formidler identitet, verdier og mening.

Opphavsrett bør forbli harmonisert på et høyt beskyttelsesnivå i de Nordiske land. Disse rettighetene er grunnleggende for åndsarbeidet og deres beskyttelse sikrer bevaring og utvikling av kreativitet og fremmer interessene til opphavspersoner, kulturindustrien, forbrukerne og samfunnet som helhet.

Vi anerkjenner det kreative bidraget fra forfattere som har fått sitt verk filmatisert, men vi understreker at artikkel 14bis i Bernkonvensjonen slår fast at en film skal regnes som et selvstendig verk.

Vi anerkjenner rettighetene til utøvende kunstnere og produsenter, men vi understreker at artikkel 1 i Romakonvensjonen slår fast at disse tilgrensede rettighetene ikke skal påvirke rettighetene til opphavspersonen.

Vi minner om Nordiske Regissørers møte i Hässelby i 1991, Los Angeles-erklæringen fra 1997 og Dublin-erklæringen fra 2003 av engelsktalende regiorganisasjoner.

Filmhistorien viser at de beste verk produseres når regissøren gis ressurser og anledning til å følge sin visjon til fulle. På denne bakgrunn erklærer Sammenslutningen av Nordiske Filmregissører følgende:

Del I: Kreative rettigheter

En film er et selvstendig kunstnerisk verk og regissøren skal anses som dets opphavsperson. Regissøren har det kunstneriske ansvaret for filmen, og tar de kreative avgjørelsene ved alle faser av forproduksjon, opptak og etterarbeid. Regissøren avgjør filmens endelige utforming. Regissøren har ansvaret for å inspirere et team av kreative medarbeidere fra forproduksjon fram til ferdig visningskopi. Regissørens oppgave er å forme alle de kreative elementene til en sammenhengende, estetisk helhet og han eller hun bør derfor ha frihet til å velge fagsjefer og nøkkelpersonell.

I enhver overførsel fra det skrevne ord til film justerer regissøren manuskriptet i overensstemmelse med sitt konsept og visjon for filmen.

Det følger av lov og sedvane at regissørens samtykke er nødvendig ved enhver gjenfilmatisering, ettersom nye filmatiseringer i vesentlig grad vil være basert på den opprinnelige filmen.

Del II: Ideelle rettigheter

Regissøren har en ufravikelig rett til å bli navngitt som filmens opphavsperson og rett til å motsette seg enhver fordreining, endring eller annen skadende handling i forhold til filmen som går utover hans eller hennes kunstneriske integritet. Enhver endring av filmen forringer regissørens visjon og er derfor i seg selv et brudd på regissørens ideelle rettigheter. Regissørens rett til å bestemme filmens endelig utforming er derfor også en ideell rettighet.

Regissøren skal krediteres for sitt arbeid, og skal navngis tydelig i all reklame og informasjonsmateriell. Kun regissører kan krediteres som filmens opphavsperson og benytte krediteringen "en film av..."

Reklameavbrudd avbryter og forvrenger filmens visjon og rytme og er i seg selv et brudd på regissørens ideelle rettigheter.

Del III: Kontraktuelle forhold

Høflighet, omtanke og åpenhet bør ligge til grunn for all yrkesfaglig samhandling i filmproduksjon. Regissøren skal alltid ha en skriftlig avtale før igangsetting av arbeidet.

Regissøren har rett til å involvere sitt fagforbund i kontraktsforhandlinger. Ingen regissør skal arbeide under dårligere forhold eller for lavere sats enn det vedkommendes fagforbund anbefaler. Regissøren skal bare arbeide innenfor et budsjett som han eller hun har godkjent. Regissøren skal oppdateres løpende vedrørende budsjettet.

Del IV: Økonomiske rettigheter

Regissøren skal motta en forsvarlig inntekt for sitt arbeide, noe som er en forutsetning for videre kreativt og kunstnerisk arbeid.

Vederlaget skal reflektere filmens budsjett og hele regissørens arbeid fra utvikling, forproduksjon, opptak, etterarbeid og markedsføring.

Dersom regissøren skriver eller er medforfatter til filmens manus, er han eller hun berettiget til en særskilt kontrakt og et spesifisert honorar for manus i tråd med overenskomster.

Regissøren skal motta periodisk, rimelig royalty for utnyttelsen av filmen.

Regissøren skal motta periodiske royaltyavregninger som inkluderer alle filmens inntekter og som spesifiserer eventuelle fradrag. Avregningen skal være etterkontrollerbar og regissøren, eller en fullmektig, skal ha rett til å etterkontrollere regnskap, bilag og avtaler som avregningen er basert på.

Ingen regissør skal uspesifisert overdra opphavsretten til Filmen. Alle rettigheter som overdras skal spesifiseres og overdras mot et spesifisert, rimelig vederlag.

Regissøren skal motta rimelig vederlag for enhver form for utnyttelse av filmen, herunder, men ikke begrenset til, salg, utleie, klikkefilm (video-on-demand), kringkasting, videresending over kabel og satellitt, privatkopiering, offentlig bruk m.v. Overskudd fra teleoperatører, lagringsoperatører og andre tjenesteytere som profitterer fra formidling og kopiering av film skal gi en rimelig kompensasjon til regissøren.

Del V – Sosiale rettigheter

Regissøren har rett til adekvate sosiale ytelser.

Ettersom regissøren normalt er selvstendig næringsdrivende og ikke har rett på sosiale ytelser som pensjon, sykepenger, fødselspermisjon, arbeidsledighetstrygd, helseforsikring, m.v. tilsvarende det arbeidstakere har krav på, skal det ytes et sedvanlig tilleggsvederlag for sosiale kostnader

Folketrygden og skattesystemet bør ta hensyn til regissørens spesielle arbeidsbetingelser.

Regissørens arbeidsforhold påvirker sikkerheten og produktiviteten under filminnspillingen. Regissøren skal ikke pålegges en arbeidstid som er skadelig for hans, hennes eller andres helse eller sikkerhet.

Epilog

Enhver regissør bør være stolt av sin Film og sin profesjon, og bør kraftfullt ivareta sine kunstneriske og ideelle rettigheter!

Ω

Sammenslutningen av Nordiske Filmregissører (bestående av følgende fagforbund; Danske Filmregissører, Norske Filmregissører, Norsk Filmforbund, Svenske Regissører, Svenske Filmregissører, Finske Filmregissører og Islandske Filmregissører) oppfordrer alle regissører og regiforbund til å endossere denne erklæringen avgitt i Haugesund den 19. august 2007.